

- wycięty** excisus
wycinać excidere 3.
wycinek fragmentum *n*, frustum *n*
wyczerpanie defatigatio *f*
wyczerpanie exhaustio *f*
wyć ulurare 1.
wydajność fertilitas *f*, ubertas *f*
wydalanie excretio *f*
wydanie editio *f*
wydatek expensum *n*, impendium *n*
wydawać edere 3.
wydawca editor *m*
wydech expiratio *f*
wydechowy expiratorius
wydłużenie elongatio *f*
wydłużony elongatus
wydolność capacitas *f*
wydra lutra *f*
wydrażony cavatus
wydychać efflare 1.
wydział (uczelni) facultas *f*
wydzielanie secretio *f*
wydzielina secretum *n*
wygięcie deflexio *f*
wygięty recurvatus, curvus
wygląd aspectus, us *m*
wygnanie exsilium *n*, relegatio *f*, expulsio *f*
wygodny opportunus, commodus
wyjałowiony sterilisatus, asepticus
wyjaśniać explicare 1.
wyjaśnienie explicatio *f*, explanatio *f*
wyjątek exceptio *f*
wyjatkowy eximius, extraordinarius
wyjmować eximere 3.
wyjście exitus, us *m*
wykałaczka dentiscalpium *n*
wykazać coarguere 3.
wykluczyć excludere 3.
wykląd praelectio *f*
wykonać conficere 3.
wykopalisko excavatio *f*
wykres diagramma *n*
wykroczenie delictum *n*, peccatum *n*
wykrzyknik exclamatio *f*
wykrwawiony ischaemicus
wykrywacz detector *m*
wykształcenie eruditio *f*, cultura *f*
wykształcony doctus, eruditus, cultus
wykup redemptio *f*
wykupić redemptare 1.
wyłądować appellere 3.
wylew effusio *f*, suffusio *f*
wylewać się redundare 1.
wyliczenie enumeratio *f*
wylot (odlot) evolutio *f*, orificium, ii *n*
wyłącznie tantum, solum, unice
wyłom effractio *f*
wyłożyć exponere 3.
wymagać exigere 3.
wymiar diametros, i *f*
wymiennność commutatio *f*
wymiotny emeticus, vomicus
wymiotować vomere 3.
wymioty emesis *f*, vomitus, us *m*
wymowa eloquentia *f*
wynagrodzenie praemium *n*, pretium *n*
wynalazca inventor *m*
wynalazczy inventorius
wynalazek inventum *n*, commentum *n*
wynik effectus, us *m*
wynikający consequens
wyniosłość eminentia *f*, prominentia *f*
wyniosły celsus, elevatus
wynosić exportare 1.
wyobcowanie alienatio *f*
wyobrażenia imaginatio *f*
wypadkowy accidentalis
wypędzenie expulsio *f*
wypędzić expellere 3.
wyplacić pernumerare 1.
wypłata pensio *f*
wypocząć acquiescere 3.
wypoczynek quies, etis *f*, relaxatio *f*
wypowiedź dictum *n*

- wyprawa** expeditio *f*, ~ **wojenna** expeditio *f*, militia *f*, bellum *n*
wyprysk eczema *n*, pustula *f*
wyprzedzanie anticipatio *f*
wyprzedzić antevertere 3.
wyprzęgać abiungere 3.
wypukły convexus
wyrazić concipere 3.
wyrażenie dictum *n*, locutio *f*
wyrocznia oraculum *n*, praedictum *n*
wyrok sententia *f*, iudicium *n*
wyrostek processus, us *m*, appendix *f*
wyrównanie compensatio *f*
wyrzucać eicere 3.
wyrwanie avulsio *f*, extractio *f*
wyschnięcie xerosis *f*
wysiłek exsudatum *n*
wysiękowy exsudativus
wysłać committere 3.
wysoki altus, editus, excelsus
wysokość alitudo *f*
wyspa insula *f*
wystający prominens
wystarczający sufficiens
wystawa exhibitio *f*
wysuszenie inspissatio *f*
wysuszony siccatus
wysypka mentigo *f*, (im)petigo *f*
wyścig certamen *n*
wytrwać permanere 2.
wytrwałość pertinacia *f*
wytrysk eiaculatio *f*
wytrzeszcz exophthalmia *f*
wytrzymałość tenacitas *f*, perseverantia *f*
wytwórnia officina *f*
wywar decoctum *n*
wywozić avehere 3., exportare 1.
wyziew spiritus, us *m*, exhalatio *f*
wyznaczyć attribuere 3.
wyznanie confessio *f*
wyzwanie provocatio *f*
wyzwolić manumittere 3.
- wyżyna** locus editus *m*
wyżywić nutrire 4.
wzajemnie invicem, vicissim
wzajemność vicissitudo *f*
wzdęty tumidus
wzdłuż secundum *z acc.*
wzdragać się abhorrere 2.
wzgardzić apologare 1.
wzgląd respectus, us *m*
względny facultativus, relativus
wzgórek colliculus *m*, monticulus *m*
wzgórze collis *m*
wziernik speculum *n*
wzmacniać augere 2.
wzmianka adnotatio *f*, mentio *f*, memoria *f*
wzmiankować perhibere 2.
wzmocnienie consolidatio *f*
wzniecać turbare 1.
wznieść surgere 3., struere 3.
wzór exemplum *n*, exemplar, ris *f*, specimen *n*
wzrok visus, us *m*
wzrokowy opticus, visualis
wzrost crescentia *f*
wzruszenie affectus, us *m*
wzwód erectio *f*
wzwyż sursum
wzywać advocare 1.

Z

z ex, cum, a *z* *abl.*

za post, trans, ultra, extra *z* *acc.*,
~ **drzwiami** foris, ~ **granica** peregre,
~ **górami** post montem

zabarwienie pigmentatio *f*

zabarwiony coloratus

zabawa ludus *m*

zabierać asportare 1.

zabijać caedere 3., necare 1., obtruncare 1.

zabity caesus, occidus

zabłądzić deerrare 1., aberrare 1.

zabobon superstio *f*

zabobonny superstitiosus

zaborczy rapax

zabójca homicida *m*, interfector *m*,

~ **bliskiej osoby** parricida *m, f*

zabójstwo caedes, is *f*, occisio *f*

zabronić prohibere 2.

zaburzenie disturbatio *f*, perturbatio *f*

zabytek monumentum *n*

zachęcać agitare 1., adhortari 1.

zachęta adhortatio *f*

zachodni occidentalis

zachód 1. (słońca) occasus solis *m*;

2. (strona świata) occidens *m*, occidentalia *npl*; 3. (fatyga) cura *f*, sollicitudo *f*, vigilantia *f*

zachwył admiratio *f*, stupor *m*

zacięty pervicax

zaciężny mercennarius

zaczernienie rubor *m*

zaczynać incipere 3.

zaćma cataracta *f*

zaciemnienie obscuratio *f*, ~ **słońca** defectio solis *f*

zadośćuczynienie satisfactio *f*, compensatio *f*

zadowolony contentus

zagadka aenigma *n*

zagadkowy ambiguus, arcanus, perplexus

zagadnienie problema *n*, quaestio *f*

zagęszczenie inspissatio *f*

zagęszczony inspissatus

zagłada exitium *n*

zagłębienie excavatio *f*, lacuna *f*

zagraniczny extraneus, exterus, peregrinus

zagrożający imminens

zagrzewać cohortari 1.

zahamowany inhibitus

zaimek pronomen *n*, ~ **dzierżawczy**

pronomen possessivum *n*, ~ **nie-**

określony pronomen indefinitum *n*,

~ **osobowy** pronomen personale *n*,

~ **pytajny** pronomen interrogativum

n, ~ **wskazujący** pronomen demon-

strativum *n*, ~ **względny** pronomen

relativum *n*, ~ **zwrotny** pronomen reflexivum *n*

zając lepus, oris *m*

zając occupare 1.

zajęczy leporinus

zakaz prohibitio *f*, interdictio *f*, vetitum *n*

zakazany prohibitus

zakazywać vetare 1.

zakaźny infectiosus

zakażenie infectio *f*

zakażony infectus

zakładać condere 3.

zakłócenie perturbatio *f*

zakon ordo, inis *m*

zakonnik religiosus *m*, monachus *m*, nonnus *m*, coenobita *m*

zakończenie terminatio *f*

zakończyć finire 4., quadrare 1.

zakres circumscriptio *f*, ratio *f*

zakręt ambitus, us *m*, gyrus *m*, flexus, us *m*

zakrystia sacrarium *n*, sacristia *f*

zakryty latens, occultus
zakrzep thrombosis *f*, thrombus *m*
zakrzywiony curvus
zakwas fermentum *n*
załączek germen *n*, semen, inis *n*
zalecenie mandatum *n*
zależny subiectus, **przypadki** ~e casus obliqui *mpl*
zaludnienie frequentia *f*
załączać adiungere 3., addere 3.
załącznik addendum *n*
założenie propositum *n*
założyciel conditor *m*, fundator *m*
zamarznięty congelatus
zamek 1. (budowla) arx *f*, regia *f*, turris *f*, castellum *n*; **2.** (u drzwi) claustrum *n*
zamiana permutatio *f*
zamiar intentio *f*
zamienić permutare 1.
zamieszać permiscere 2.
zamieszanie confusio *f*, perturbatio *f*
zamknięcie clausura *f*, conclusio *f*
zamknięty operculatus, clausus
zamordować interficere 3., necare 1., trucidare 1.
zamożny copiosus
zamsz aluta *f*
zamykać claudere 3.
zanadto nimis, nimiopere
zaniedbanie neglegentia *f*
zaniedbywać neglegere 3.
zaniepokojony turbatus
zanik atrophia *f*, decessio *f*, recessio *f*
zanikający atrophicans
zanim antequam, priusquam
zanurzyć mergere 3.
zaokrąglić rotundare 1.
zaopatrzyć complere 2.
zapach odor *m*, fragrantia *f*
zapalenie inflammatio *f*, ~ **oskrzeli** bronchitis, idis *f*, ~ **pluc** pneumonia *f*
zapalny inflammatorius

zapal vigor *m*
zaparcie constipatio *f*, obstructio *f*
zapas copia *f*, ~ **żywności** annona *f*, **robić** ~y suppeditare 1.
zapaść collapsus, us *m*
zapełnić perfundere 3.
zapewnienie affirmatio *f*
zapierać się abiurare 1.
zapisać annotare 1.
zapłodnić gravidare 1., inseminare 1., (im)praegnare 1.
zapłodnienie fecundatio *f*, seminatio *f*, conceptio *f*
zapobiegający praeservativus
zapobieganie prophylaxis *f*
zapobiegawczy praeventivus
zapomnieć oblivisci 3., dediscere 3.
zapomoga subventio *f*
zapora claustrum *n*
zapotrzebowanie petitio *f*, postulatio *f*
zapowiedź praedictum *n*, praenuntiatio *f*
zaproszenie invitamentum *n*
zaprzeczenie negatio *f*
zarastanie obliteratio *f*
zaraz extemplo, statim, protinus
zaraza pestis *f*, pestilentia *f*
zarazek contagium *n*, bacillum *n*
zaraźliwy transmissibilis, contagiosus
zaręczyny sponsalia *npl*
zarodek embryo *m*, germen *n*
zarodkowy embryonalis
zarodnia sporangium *n*
zarodnik spora *f*
zarost barba *f*
zarośnięcie atresia *f*, obliteratio *f*, ~ **odbytu** atresia ani *f*, ~ **żrenicy** oclusio pupillae *f*
zarozumiały arrogans
zarówno iuxta, ~, **jak** iuxta ac
zarys lineamenta *npl*
zarząd perfunctio *f*
zarządca administrator *m*, moderator *m*

- zarządzenie** decretum *n*, edictum *n*, lex, *gis f*
zarzut accusatio *f*, exprobratio *f*
zasada principium *n*
zasadzka insidiae *fpl*
zasiać conserere 3.
zasięk concaedes, *is f*
zasiew seges *f*, sementis *f*
zasilek subsidium *n*, auxilium *n*, alim-
 mentum *n*
zaskórnik comedo *m*
zaskórny intercus
zasłona velum *n*
zasłonięcie obductio *f*
zasłonięty obturatus
zasługa meritum *n*
zasługiwać merere 2.
zasób copia *f*, materia *f*, repositum *n*
zastaw pignus, oris (eris) *n*, fiducia *f*,
 hypotheca *f*
zastawka valva *f*, vavula *f*
zastąpić compensare 1.
zastęp manus, *us f*, caterva *f*
zastępca vicarius *m*
zastój stagnatio *f*, stasis *f*
zastrzyk iniectio *f*
zasuszony aridus
zasypka aspersio *f*
zaświadczenie attestatio *f*, testimonium *n*
zatem igitur, itaque
zatoka antrum *n*, lacuna *f*, sinus, *us m*
zatokowy lacunaris
zator embolia *f*, embolus *m*
zatorowy embolicus
zatrucie (in)toxicatio *f*
zatruty venenatus, intoxicatus
zatrzymać retinere 2., sustinere 2.
zatrzymanie retentio *f*
zatykać obturare 1.
zaufać confidere 3.
zaufanie fides *f*, fiducia *f*
zauważyć conspicerre 3., noscitare 1.
zawał infarctus, *us m*
- zawiadomienie** nuntium *n*, indicium *n*
zawiesina emulsio *f*, suspensio *f*
zawierać 1. (mieścić w sobie) contine-
 re 2., includere 3.; 2. (razem posta-
 nowiać) contrahere 3., ~ **pokój** iun-
 gere pacem 3., ~ **przymierze** facere
 foedus 3., ~ **umowę depacisci** 3.,
 ~ **umowę handlową** contrahere 3.,
 ~ **związek małżeński** in matrimo-
 nium ire
zawiść obtrectatio *f*
zawodowy professionalis
zawody certamen *n*, contentio *f*
zawód professio *f*
zawstydzić confundere 3.
zawsze semper
zazdrościć aemulari 1.
zazdrość aemulatio *f*, invidia *f*
ząb dens *m*, ~ **mądrości** dens seroti-
 nus *m*, ~ **mleczny** dens lacteus (prima-
 rius) *m*, ~ **trzonowy** dens molaris *m*,
 mola *f*, **usunąć** ~ dentem evellere 3.
- ząbkowanie** dentitio *f*
zbawczy salutifer
zbawiać salvare 1.
zbawienie salvatio *f*, redemptio *f*
zbawiciel salvator *m*
zbawienny salutaris
zbierać colligere 3.
zbieranie collectio *f*
zbieżność convergentia *f*
zbieżny convergens
zbiórczy colligans
zbiornik cisterna *f*, receptaculum *n*
zbiorowy collectivus
zbiór collectio *f*, agglomeratio *f*
zbliżać się appropinquare 1.
zбочzenie deviatio *f*, aberratio *f*, per-
 versio *f*
zboże frumentum *n*
zbożowy cerealis
zbrodnia crimen *n*

- zbrodniczy** scelestus, nocens
zbroja armatura *f*, arma *npl*
zbrojenie armatio *f*
zbrojny armatus, armifer
zbrojownia armamentarium *n*
zbyt nimis
zdanie sententia *f*
zdarzyć się evenire 4.
zdatny aptus
zderzać się concurrere 3.
zderzenie collisio *f*
zdobić decorare 1.
zdobyć expugnare 1.
zdobywca expugnator *m*
zdolność potentia *f*, ingenium *n*
zdolny capabilis, idoneus, docilis
zdrada proditio *f*, fraus, dis *f*, fallacia *f*,
perfidia *f*, ~ **stanu** parricidium patriae *n*
zdradliwy fallax, fraudulentus
zdrajca proditor *m*, traditor *m*
zdrowie salus *f*, sanitas *f*
zdrowieć convalescere 3.
zdrowotny saluber
zdrowy sanus, validus
zdrzemnąć się adormiscere 3.
zdumienie admiratio *f*
zdwojony duplicatus
zegar horologium *n*, ~ **słoneczny** horo-
logium solarium *n*
zejść devenire 4., descendere 3.
zemdleć relanguescere 3.
zemsta ultio *f*, vindicta *f*
zemścić się vindicare 1.
zepsucie perversio *f*
zepsuć vitare 1.
zepsuty corruptus
zero nihil, nihilum, zero
zesłanie ablegatio *f*, relegatio *f*
zesłaniec exul, is *m*
zespalający anastomoticus
zespolenie anastomosis *f*, coniugatio *f*
zespólny associus
zespół grex, gis *m*, coetus, us *m*
zestawić componere 3.
zestawienie compositio *f*, comparatio *f*
zewewnętrzny externus
zez strabismus *m*, heterotropia *f*
zeznać dedicare 1.
zeznanie confessio *f*, testificatio *f*
zezwolenie concessio *f*
zębaty dentatus, serratus
zębina dentinum *n*
zębodoł alveolus *m*
zębowy dentalis
zgadzać się assentiri 4., concordare 1.
zgaga pyrosis *f*
zgasnąć extingui 3.
zgiełk tumultus, us *m*
zgięcie flexio *f*, flexura *f*, curvamen *n*
zgięty flexus, sinuosus
zginać sinuare 1.
zgniść obterere 3.
zgnily puter
zgoda concordia *f*, consensus, us *m*
zgodny concors
zgon agonia *f*, exitus, us *m*
zgorzel gangraena *f*
zgromadzenie concilium *n*, congressus,
us *m*
zgromadzić się coire 4.
zgrubienie intumescencia *f*
zguba pernicies *f*
zguścić amittere 3., perdere 3.
zgunny pestiferus
zgwalczyć violare 1.
ziarnisty granulatus, granulatus
ziarno granum *n*
ziele herba *f*
zielenić się virescere 3.
zielnik herbarium *n*
zieloność viriditas *f*
zielony viridis
ziemia 1. (planeta) orbis terrarum *m*
2. (gleba) humus, i *f*, terra *f*;

ziemniak solanum *n*
ziemny terreus, terrenus
ziewanie oscitatio *f*
zięć gener, *i m*
zima hiems, emis *f*
zimno frigus, oris *n*, gelu, us *n*
zimny algidus, frigidus
zimowy hibernus
zjawa imago *f*, phantasma *n*
zjawisko phaenomenum *n*
złamać defringere 3.
złamanie fractura *f*
złamany fractus
złączenie iunctura *f*
zło malum *n*, nequitia *f*
złodziej aversor *m*
złość ira *f*, iracundia *f*
złośliwość malitia *f*, malignitas *f*
złośliwy malignus, perniciosus
złotnik aurifex *m*
złoto aurum *n*
złoty aureus
złożenie compositio *f*
złożony compositus
złudzenie illusio *f*
zły malus, impius, improbus
zmarły defunctus *m*
zmarszczka ruga *f*
zmartwychwstać resurgere 3.
zmartwychwstanie resurrectio *f*
zmęczenie defatigatio *f*, lassitudo *f*
zmęczony lassus
zmiana alternatio *f*, mutatio *f*
zmiażdżenie conquassatio *f*
zmiażdżony conquassatus
zmieniać alternare 1., mutare 1.
zmieniony alternatus
zmienny flexibilis
zmierch crepusculum *n*
zmierzyć commetiri 4.
zmieszany mixtus
zmiękczający leniens

zmiękczenie emollitio *f*
zmiłować się misereri 2.
zmniejszać minuere 3., ~ **się** decrescere 3.
zmniejszenie attenuatio *f*
zmowa coniuratio *f*, collusio *f*
zmysł sensus, us *m*
zmyślać affingere 3.
znaczenie significatio *f*
znaczyć significare 1.
znać novisse
znak signum *n*
znamienny notabilis
znamię naevus *m*
znany notus
znawca aestimator *m*, expertus *m*, cognitor *m*
znieczulenie anaesthesia *f*
zniekształcenie deformitas *f*, deformatio *f*, malformatio *f*
zniekształcony deformatus
zniesławić dehonestare 1.
zniewaga contumelia *f*, ignomia *f*, convicium *n*
zniszczenie destructio *f*
zniszczyć dissolvere 3.
znosić perferre 3.
znośny tolerabilis
znużyć fatigare 1.
zobowiązać constringere 3.
zobowiązanie auctoramentum *n*, obligatio *f*
zodiak zodiacus *m*
zoologia zoologia *f*
zoologiczny bestiarium, **ogród** ~ vivarium *n*, therotrophium *n*
zorza aurora *f*
zraniony saucius
zrąb stroma *n*
zresztą ceterum, de cetero
zręczność habilitas *f*
zrogowaciały corneus
zrost adhaesio *f*, accretio *f*
zrozumiały comprehensibilis

- zrozumieć** (com)prehendere 3.
zrównanie adeaquo *f*, ~ **dnia z nocą** aequinoctium *n*
zrównoważenie aequabilitas *f*
zrównoważony aequus, placatus
zrządzenie dispositio *f*, providentia *f*, ~ **losu** fatum *n*
zrzesać consociare 1.
zrzeszenie consociatio *f*
zrywać carpere 3.
zstępujący descendens
zuchwałość arrogantia *f*, audacia *f*
zuchwały audax, impudens
zupa ius, iuris *n*, sorbitio *f*, iusculum *n*
zupelnie admodum
zwalniający remittens
zwapnienie calcificatio *f*
zwarcie concursus, us *m*
zwały condensus
zwęglenie carbonisatio *f*
zwężenie coarctatio *f*, stenosis *f*
zwiad exploratio *f*
zwiadowca explorator *m*, speculator *m*
zwiastować praenuntiare 1., (an)nuntiare 1.
zwiastowanie (an)nuntiatio *f*
zwiastun nuntius *m*, praeco *m*
związać astringere 3.
związek 1. (łączość) conexio *f*, contextus, us *m*, nodus *m*, ~ **przyczynowy** nexus causalis *m*, ~ **wewnętrzny** cohaerentia *f*; 2. (zespół) associatio *f*, consociatio *f*, ~ **małżeński** conubium *n*, matrimonium *n*
zwichnięcie luxatio *f*
zwichnięty luxatus
zwierciadło speculum *n*
zwierzchnictwo auctoritas *f*, dominatus, us *m*, magistratus, us *m*
zwierzchnik praefectus *m*, magister *m*
zwierzę animal *n*, **dzikie** ~ fera *f*, bestia *f*, belua *f*
zwierzęcy animalis
zwierzyniec vivarium *n*
zwiększać augere 2., amplificare 1.
zwięzły compactus
zwilżać tingere 3.
zwiotczały atonicus
zwlekać cessare 1.
zwłaszcza praecipue
zwłoka mora *f*, retardatio *f*, commoratio *f*
zwłoki cadaver, eris *n*
zwolennik adhaerens *m, f*
zwolać convocare 1., calare 1.
zwój 1. *med.* ganglion, ii *n*, ganglium *n*; 2. (książka) volumen *n*
zwrotnik tropicus *m*
zwrotny commutandus, **punkt** ~ discrimen *n*, cardo *m*
zwrócić reddere 3.
zwycięstwo victoria *f*
zwycięzca victor *m*
zwyciężyć vincere 3.
zwyczaj habitus, us *m*, mos, moris *m*, usus, us *m*, consuetudo *f*, ritus, us *m*
zwyczajowy iustus
zwykły vulgaris
zwyrodniały degeneratus
zwyrodnieć degenerare 1.
zwyrodnienie degeneratio *f*
zygota zygota *f*
zysk quaestus, us *m*, lucrum *n*
zyskiwać lucrari 1.
zyskowny quaestuusus
zza ultra *z acc.*

Ź

źdźbło culmus *m*, stipula *f*

źrebak pullus *m*

źrenica pupilla *f*, core *f*

źreniczny pupillaris

źródłany fontanus

źródło fons *m*

Ż

żaba rana *f*

żabi ranaceus, ~**e udka** femora ranae *npl*

żaden nullus, **w ~ym wypadku** neutiquam

żagiel velum *n*

żagiew incendium *n*

żak scholasticus *m*

żałoba luctus, us *m*, maestia *f*, ~ **narodowa** luctus patrius *m*

żałobny lugubris, funebris

żałosny lamentabilis, lacrimosus

żałować **1.** (smucić się) deplorare 1.;

2. (współczuć) misereri 2., commiserari 1.; **3.** (odczuwać skruczę) paenitere 2.

żar ardor *m*, fervor *m*, calor *m*

żarliwy intentus, acer, diligens

żarłoczność polyphagia *f*

żarłoczny vorax, edax

żarłok gulo *m*, lurco *m*, comedo *m*

żarna mola *f*, molae *fpl*

żart iocus *m*, facetiae *fpl*

żartobliwy iocularis, ridiculus

żartować iocari 1.

żarzyć się fervere 2.

żąć (de)metere 3.

żądać exigere 3., poscere 3., postulare 1.

żądanie postulatio *f*

żądło aculeus *m*

żądny avidus

żądza aviditas *f*, libido *f*, ~ **sławy** gloriae aviditas *f*

że ut, quod

żebractwo mendicitas *f*

żebrnąć mendicare 1.

żebrak mendicus *m*

żebro costa *f*

żebrowy costalis
żeby ut
żeglarz nauta *m*, navigator *m*
żeglować currere 3., navigare 1.
żeglowność navigabilitas *f*
żeglowny navigabilis
żegluga navigatio *f*, velificatio *f*
żegnać valedicere 3.
żel gelum *n*
żelatyna gelatina *f*
żelazny ferreus
żelazo ferrum *n*
żeński femininus, muliebris
żer esca *f*, pabulum *n*
żerdź pertica *f*
żeton tessera *f*
żłób praesaepium *n*
żmija aspis, idis *f*, vipera *f*
żmudny operosus
żniwiarz messor *m*
żniwo messis *f*
żołądek gaster, tris *m*, stomachus *m*
żołądkowy gastricus
żołądz 1. (na drzewie) balanus *m*;
 2. *anat.* glans, dis *f*
żold stipendium *n*
żołnierski militaris
żołnierz miles *m*
żona coniunx, gis *f*, uxor, oris *f*, nupta *f*
żonaty maritus, coniunx
żółciowy biliosus, felleus
żółć bilis *f*, chole *f*
żółtaczka icterus *m*
żółtko vitellum *n*
żółty flavus, luteus, gilvus
żółw testudo *f*
żółwi testudineus, ~ **krok** testudineus
 gradus *m*
żrący causticus, corrodens
żubr urus *m*
żuchwa mandibula *f*
żuchwowy mandibularis

żucie munducatio *f*, masticatio *f*
żuć manducare 1.
żupa salinae *fpl*
żwawy citus
życie vita *f*, ~ **doczesne** vita temporalis *f*, ~ **wieczne** vita aeterna *f*, **stracić** ~ vitam amittere 3., **ujść z ~m** salvum evadere 3., ~ **społeczne** vita socialis *f*, **bez ~a** languidus, lentus, frigidus
życiodajny vitalis
życiorys curriculum vitae *n*
życiowy vitalis, **mądrość ~a** prudentia *f*
życzenie optatio *f*, desiderium *n*, **po-bożne** ~ pium desiderium *n*, **według ~a** ex optato
życzliwość favor *m*, benevolentia *f*
życzliwy benevolus, amicus
życzyć optare 1.
żyć vivere 3., ~ **na wsi** rusticari 1.
żylak varix *m*
żylakowy varicosus
żylasty nodosus
żylny venosus
żyła arteria *f*, vena *f*
żyłka venula *f*
żyrafa camelopardalis *f*
żytni secalis
żyto secale *n*
żywcem vivum, **pojmać** ~ capere vivum 3.
żywica resina *f*
żywiciel altor *m*, nutritor *m*
żywiczy resinatus
żywić cibare 1., nutrire 4.
żywiol elementum *n*, natura *f*
żywnościowy alimentarius
żywność alacritas *f*, alimentum *n*, victu-
 alia *npl*
żywot vita *f*, aetas *f*
żywotność vivacitas *f*
żywotny vivax, vividus
żywy vivus
żyzny fertilis, fecundus

**Słownik łacińsko-polski
tematyczny**

**MEDYCYNA
farmacja i anatomia**

Postaci leków

Medicamenta fluida leki płynne

aquae aromaticae (aqua, -ae f) wody aromatyczne

decoctum, -i n odwar

emulsiōnes (emulsio, -onis f) zawiesiny

emulsiōnes spurīae zawiesiny sztuczne

emulsiōnes verae zawiesiny prawdziwe

extractum, -i n wyciąg

extractum fluidum wyciąg płynny

extractum siccum wyciąg suchy

extractum spissum wyciąg gęsty

infūsum, -i n napar

injectiones (injection, -onis f) wstrzyknięcia

mixtura, -ae f mieszanka

sirūpi (sirupus, -i m) ulepki, syropy

sirūpus simplex syrop prosty

mucilagines (mucilago, -inis f) kleiki

solutio, -onis f roztwór

solutiōnes aetherēae roztwory eterowe

solutiōnes aquosae roztwory wodne

solutiōnes oleosae roztwory tłuszczowe

solutiōnes spirituosae roztwory spirytusowe

succi (succus, -i m) **herbarum recentes**
soki ze świeżych ziół

tinctura, -ae f nalewka

Medicamenta solida leki stałe

bacilli (bacillus, -i m) pałeczki

globuli (globulus, -i m) gałki

granulae (granulum, -i n i **granula**, -ae f) ziarenka

pilulae (pilula, -ae f) pigułki

pulvères (pulvis, -eris m) proszki

rotulae (rotula, -ae f) kołaczyki

suppositoria (suppositorium, -ii n)
czopki

Medicamenta mollia leki miękkie

electuarīa powidełka

emplastra (emplastrum, -i n) plastry

linimenta (linimentum, -i n) mazidła

pastae (pasta, -ae f) ciasta

unguenta (unguentum, -i n) maście

Opakowania

Ampulla (Amp.) (ampulla, -ae f) ampulka

Capsulae amylacēae (Caps. amyl.)
(capsula, -ae f) kapsułki opłatkowe

Capsulae gelatinosae (Caps. gelat.)
kapsułki żelatynowe

Charta (Chart.) (**charta**, -ae f) torebka, papier, koperta

Charta cerata (Chart. cerat.) papier woskowy

Lagoena originālis (Lag. orig.) (**lagoena**, -ae f) naczynie oryginalne

Oblata (Obl.) (**oblata**, -is n i **oblata**, -ae f) kapsułka opłatkowa

Olla (Oll.) (**olla**, -ae f) słoik

Olla alba (Oll. alb.) słoik porcelanowy

Olla grisēa (Oll. gris.) słoik szary

Scatula (Scat.) (**scatula**, -ae f) pudełko

Scatula lignēa (Scat. lign.) pudełko drewniane

Vitrum, lagoena (Vitr. lag.) (**vitrum**, -i n **lagoena**, -ae f) butelka

Vitrum rostratum (Vitr. rostr.) butelka z dziobkiem

Vitrum nigrum (Vitr. nigr.) butelka z ciemnego szkła

Słownictwo łacińskie wraz ze skrótami używane przy sporządzaniu recept

aa

ana partes aequales w równych częściach

pars, partis f część

Ac.

acetum ocet

acetum, -i n ocet

Acid.

acidum kwas

acidum, -i n kwas

Acid.

acidus kwaśny

acidus, -a, -um kwaśny

ad chart.

ad chartam do papieru

charta, -ae f papier

add.

adde, addatur dodaj

ad l., ad lib.

ad libitum do woli

ad man. mag.

ad manus magistri do rąk aptekarza

manus, -us f ręka

ad man. med.

ad manus medici do rąk lekarza

ad oll.

ad ollam do słoika

olla, -ae f słoik

ad perf. color.

ad perfectum colorem do dobrego koloru

color, -oris m kolor

ad perf. odor.

ad perfectum odorem do dobrego zapachu

odor, -oris m zapach

ad rat.

ad rationem na rachunek

ratio, -onis f rachunek

ad sc.

ad scatulam do pudełka

scatula, -ae f pudełko

ad us.

ad usum do użytku

usus, -su m użytek

ad us. ext.

ad usum externum do użytku zewnętrznego

externus, -a, -um zewnętrzny

ad us. int.

ad usum internum do użytku wewnętrznego

internus, -a, -um wewnętrzny

ad us. propr.

ad usum proprium do użytku własnego

ad vitr.

ad vitrum do butelki

ad vitr. rostr.

ad vitrum rostratum do butelki z dziobkiem

add.

adde dodaj

aerophorus, -a, -um musujący

antidotum, -i n odtrutka

antipyreticum, -i n środek przeciwgorączkowy

Aq.

aqua woda

aqua, -ae f woda

Aq. bull.

aqua bulliens woda wrząca

Aq. com.

aqua communis woda zwykła

Aq. dest.

aqua destillata woda destylowana

destillatus, -a, -um destylowany

Aq. ferv.

aqua fervida woda gorąca

fervidus, -a, -um gotowany

Aq. fluv.

aqua fluvialis woda rzeczna

fluvialis, -e rzeczny

Aq. font.

aqua fontana (fontis) woda studzienna

fons, fontis m źródło

Bacill.

bacillus, -i m pręcik

Bals.

balsamum, -i n balsam

bis dwa razy

Bol.

bolus, -i f gałka

c.

cum z

c. f.

cum formula z receptą

formula, -ae f recepta

Caps.

capsula, -ae f kapsułka

Caps. amylac.

capsula amylacea opłatek skrobiowy

amylaceus, -a, -um skrobiowy

Caps. gelat.

capsula gelatinosa kapsułka żelatynowa

gelatinosus, -a, -um żelatynowy

cardiacum, -i n środek nasercowy

cer.

cereolus, -i m pręcik, czopek, świeczka lekarska

ch.

charta cerata papier woskowy (parafinowany)

ceratus, -a, -um woskowy

clyisma, -atis n lewatywa, wlew

cochl.

cochlea, -ae f łyżka

comp., cmp., cpt., co.

compositus, -a, -um złożony

conc.

concisus, -a, -um pocięty

conct.

concentratus, -a, -um stężony

cont. contusus, -a, -um; contunde!

zgnieciony, skruszony; pokrusz!

corrigenis, entis środek poprawiający

smak, zapach

coq. et mac. per. hor.

coque et macera per horas zagotuj

i maceruj przez ... godzin

macero, -are, -avi 1. macerować

Cort.

cortex, -icis m kora

d.

da, detur, dentur daj (niech będzie dane)

do, dedi, datum 1. dawać

d. ad. vitr.

da ad vitrum daj w butelce

vitrum, -i n szkło

d. s.

da signaturam, da! signa! wydaj z oznaczeniem, daj! oznacz!

signatura, -ae f oznaczenie

d. s. nomine

da suo nomine wydaj pod właściwą nazwą

nomen, -inis n nazwa

d. s. sign. ven.

da sub signo veneni wydaj pod znakiem trucizny

signum, -i n nazwa

venenum, -i n trucizna

d. t. d., d. tal. dos.

dentur tales doses daj takich dawek

dosis, -is f dawka

decem dziesięć

Dct., dec.

decoctum, -i n odwar

dest.

destillatus, -a, -um oczyszczony

diaphoretica, -orum n pl środki napotne

dig.

digere ogrzewaj łagodnie

digero, gessi, gestum 3 ogrzewać

dil.

dilutus, dilutio rozcieńczony, rozcieńczenie

dilutus, -a, -um rozcieńczony

dilutio, -onis f rozcieńczenie

diluo, -ui, -utum 3. rozcieńczać

dim.

dimidius, -a, -um pół, połowa, połowiczny

dimidium, -i połowa

div. in part. aequ.

divide in partes aequales podziel na równe części

disp.

dispensa rozdziel

dispenso, -avi, -atum 1. rozdzielać
diuretica środki moczopędne
diureticus, -a, -um moczopędny

dos.

dosis, doses dawka, dawki

drastica środki silnie działające
drasticus, -a, -um silnie działający

duo dwa

duplex podwójny

e, ex z

effervescens, -entis musujący

Empl.

emplastrum, -i n plaster

Em., Emuls.

emulsio, -onis f emulsja

Ess.

essentia, -ae f esencja

ext.

extende rozsmaruj

extendo, -ndi, -ntum 3. rozsmarowy-
wać

Extr.

extractum, -i n wyciąg

excipiens, -entis (środek) rozcieńczający

expectorans, -antis środek wykrztuśny

ex tempore doraźnie

filtr.

filtra przesącz

filtro, -avi, -atum 1. przesączać

fluidus, -a, -um płynny

Flor.

flos, flores kwiat, kwiaty

flos, floris m kwiat

Fol.

folium, folia liść, liści

folium, -i n liść

foment.

fomentatio, -onis f okład

form.

formula f przepis

frictio, -onis f wcieranie

Fruct.

fructus, -us m owoc

gelatinosus, -a, -um żelatynowy

glob. vag.

globulus vaginalis gałka dopochwowa

globulus, -i m owoc

granulum, -i n ziarenko

Gum.

gummi guma

gtt.

gutta, -ae f kropla

haemostaticum, haemostypticum śro-
dek tamujący krwotok

haemostaticum, -i n

Hb.

herba, -ae f ziele

hypnoticum, -i n środek nasenny

Inf.

infusum, -i n napar

inhalatio, -onis f wzięwanie

iniectio, -onis f wstrzykiwanie, zastrzyk

I. a.

lege artis prawidłowo

lex, legis f ustawa, prawo

ars, artis f sztuka

laxantia środki przeczyszczające

lexantium, -i n środek przeczyszczający

Lin.

linimentum, -i n mazidło

liq.

liquor, -oris m roztwór, płyn

liquidus, -a, -um płynny, ciekły

m.

misce zmieszaj

misceo, miscui, mixtum 2. mieszać

mac.

macera maceruj, wymocz

macero, -avi, -atum 1. miękzyć

myoticum, -i n środek zwężający źrenice

Mixt.

mixtura, -ae f mikstura

ml

mililitr

mydriaticum, -i n środek rozszerzający
źrenice

No, Nr

numero, numeris w ilości, w ilościach

numerus, -i m numer, liczba

novem dziewięć

obd., obduc.

obducantur powlecz, pokryj

obduco, duxi, ductum 3. zasłonić, ro-
bić sekcję zwłok

octo osiem

Ol.

oleum, -i n olej

oll.

olla, ae -f słoik

oll. gris.

olla grisea słoik gliniany

griseus, -a, -um gliniany

oxydatus, -a, -um

utleniony (tlenek)

p.

pars, partis f część

Pastil.

pastilli, -orum pastylki

per os doustnie

os, -oris n usta

per rectum doodbytniczo

rectum, -i n odbytnica

per vaginam dopochwowo

vagina, -ae f pochwa

P. I.

praescriptio internationalis przepis międzynarodowy
praescriptio, -onis f przepis

Pil.

pilula, -ae f pigułka

Pulp.

pulpa, -ae f miazga

Pulv.

pulvis, -eris m proszek

pulveratus, -a, -um sproszkowany

q.

quantum ile

Rad.

radix, -icis f korzeń

rect.

rectificatus, -a, -um oczyszczony, zre-
tyfikowany

remedium, -i n środek leczniczy

Res.

resina, -ae f żywica

Rhiz.

rhizoma, -atis n kłącze

rubefaciens, -entis (środek) rumieniący
skórę

s.

signa, signetur oznacz, niech będzie
oznaczone

signo, -avi, -atum 1. oznaczyć

sal, -alis n sól

sapo, -onis m mydło

Sat.

saturatio, -onis f saturacja, wysycenie

secundum według

sedativum, -i n środek uspokajający

Sem.

semen, -inis n nasienie

serum, -i n surowica

Sir.

sirupus, -i m syrop

Sol.

solutio, -onis f roztwór

sol.

solutus, -a, -um rozpuszczalny

solv.

solve rozpuść

solvo, solvi, solutum 3. rozpuszczać,
uwalniać

Spec.

species, -erum f ziółka, zbiór ziół

Sp., Spir.

spiritus, -us m spirytus, wyziew

Spir. V.

Spiritus Vini spirytus

spissus, -a, -um gęsty

Stigm.

stigma, -atis n znamię